

Datum
2020-02-14Diarienummer
KS-2019/840.119Handläggare
Astrid Stockenberg
Astrid.Stockenberg@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Huddinge kommun ska inte främja osund konkurrens – svar på motion väckt av Sara Heelge Vikmång (S), Claes Thim (S) och Aza Cheragwandi (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Med hänvisning till förvaltningens tjänsteutlåtande av den 14 februari 2020, anses motionen besvarad.

Sammanfattning

En motion har inkommit till Kommunfullmäktige den 18 mars 2019, innebärande att kommunen inte ska främja osund konkurrens, genom att följa Arbetsmiljöverkets rekommendationer för krav i upphandling på arbetsmiljö.

Det finns företag som fuskar med skatter, arbetsvillkor och arbetsmiljö och därigenom kan konkurrera ut seriösa företag. Motionärerna föreslår att Huddinge kommun ska ställa högre krav på arbetsmiljö i företag som lämnar anbud och blir leverantörer till kommunen genom upphandling. Kraven behöver också följas upp och det ska finnas tydliga regler om konsekvenser för företag som bryter mot uppställda krav.

Alla arbetsgivare som har arbetstagare (anställda eller inhyrda) som utför arbete i Sverige ska följa arbetsmiljölagen och föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Företag som lämnar anbud för att bli leverantör till kommunen förutsätts följa alla gällande lagar och förordningar.

Arbetsmiljöverket har tillsynsansvar för arbetsmiljöarbetet och Skatteverket har tillsynsansvar för skatter och moms. Kommunens uppdrag är att ställa och kontrollera eventuella tillkommande krav, som inte regleras i lag.

Lag om offentlig upphandling, LOU 2016:1145 är en processlagstiftning som styr hur upphandlingar ska genomföras. Kommunens upphandlingsprocess följer upphandlingslagen och har därmed inbyggda kontroller för bland annat dessa frågor.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Förvaltningen föreslår att motionen anses besvarad med motiveringen att motionärernas frågeställningar redan hanteras inom kommunens upphandlingsprocess.

Beskrivning av ärendet

Sara Heelge Vikmång (S), Claes Thim (S) och Aza Cheragwandi (S) inkom den 18 mars 2019 med en motion till kommunfullmäktige innebärande att Huddinge kommun inte ska främja osund konkurrens. Det finns företag som fuskar med skatter, arbetsvillkor och arbetsmiljö och därigenom kan konkurrera ut seriösa företag. Motionärerna föreslår att Huddinge kommun ska ställa högre krav på arbetsmiljö i företag som lämnar anbud och blir leverantörer till kommunen genom upphandling. Kraven behöver också följas upp och det ska finnas tydliga regler om konsekvenser för företag som bryter mot uppställda krav.

Arbetsmiljöverket är tillsynsmyndighet som utfärdar föreskrifter utifrån de lagar som finns på arbetsmiljöområdet och genomför tillsyn på företag. Arbetsmiljöverket rapporterar att i vissa branscher, till exempel inom städbranschen, uppger företagare att de måste tumma på arbetsmiljöregler för att kunna få uppdrag. Även inom branscherna bygg, transport, hotell- och restaurang finns det problemet.

Arbetsmiljöverket har gett ut rekommendationer om hur krav kan ställas i upphandling och tagit fram förslag till checklista att kraven uppfylls.

Alla arbetsgivare som har arbetstagare (anställda eller inhyrda) som utför arbete i Sverige ska följa arbetsmiljölagen och föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Det gäller oavsett om arbetsgivaren har få eller många arbetstagare, är utländsk eller svensk. En arbetsgivare ska också följa arbetstidslagens bestämmelser alternativt bestämmelser inom kollektivavtal.

I det systematiska arbetsmiljöarbetet ingår att undersöka, riskbedöma, åtgärda och kontrollera arbetsmiljön regelbundet och återkommande. Arbetsmiljöverket har tillsynsansvar för arbetsmiljöfrågor.

Företag som verkar i Sverige förutsätts följa gällande lagar och förordningar när kommunen genomför upphandlingar. Kommunen ställer i första hand tillkommande krav, det vill säga sådana krav som lagar och förordningar inte hanterar. Det kan till exempel gälla kvalitet, leveransvillkor och modeller för prissättning och prisjustering. Lagen om offentlig upphandling (LOU) ger dock utrymme för att, redan i upphandlingen, utesluta anbudsgivare som dömts för brott i yrkesutövningen, ifall detta kommer till kommunens kännedom. Detta kan även omfatta brott mot arbetsmiljölagen. De grunder som anges i det aktuella lagrummet (LOU 13:1-3) utgör också grund för hävning av avtal enligt de kommersiella villkor som kommunen tillämpar.

Flera andra myndigheter har tillsynsåtaganden kopplat till upphandlingsärenden, till exempel Skattemyndigheten som ansvarar för tillsyn avseende åtaganden om skatter och sociala avgifter och kommunens miljö- och bygglovsförvaltning som ger tillstånd och utövar tillsyn för miljö- och hälsoskydd i flera olika branscher.

Datum
2020-02-14

Diarienummer
KS-2019/840.119

Riktlinjer för uppföljning av upphandling

Motionärerna föreslår vidare, att upphandlingssektionen ska ta fram riktlinjer för uppföljning av upphandlingar som genomförts och att dessa uppföljningar ska redovisas för kommunstyrelsen årligen.

Kommunfullmäktige har antagit en ny upphandlingspolicy (den 10 februari 2020) som kommer att följas av reviderade riktlinjer för upphandling där uppdraget förtydligas och uppföljning är en viktig del.

Redovisning av genomförda upphandlingar och uppföljning av avtal bestämmer inte upphandlingssektionen eller förvaltningen över utan sker på begäran av kommunstyrelsen.

Förvaltningens synpunkter

Synpunkter har inte inhämtats från andra förvaltningar, då motionen är tydligt riktad till upphandlingssektionens uppdrag.

Upphandlingssektionens uppdrag

Upphandlingssektionen har bevakning på tillämpliga myndigheters rapportering från tillsyn för att vara uppdaterad om risker och eventuellt utpekande av branscher eller enskilda företag som inte sköter sina åtaganden. Skatter och sociala avgifter kontrolleras rutinmässigt i alla upphandlingar medan andra villkor anpassas efter upphandlingsföremålet. Det är ett effektivt arbetssätt utifrån de resurser som finns för kommunens upphandlingsuppdrag.

I de(t) fall indikationer framkommer avseende fusk, risker i arbetsmiljön eller annat så kan upphandlingsdokument kompletteras med krav även på sådant som är lagstadgat, till exempel arbetsmiljö. Det finns två alternativ att formulera sådana krav, antingen som kvalificering eller som särskilda kontraktsvillkor. Detta innebär också att kraven ska följas upp. Nedan ges exempel på hur krav i så fall kan formuleras;

1) Kvalificering:

Anbudsgivare ska kunna bevisa att nedanstående lag och föreskrift om arbetsmiljö följs i organisationen;

- Arbetsmiljölagen 1977:1160 med senaste ändringar
- Arbetsmiljöverkets förordning AFS 2001:1 med senaste ändringar, som också innehåller skrivning om Systematiskt Arbetsmiljöarbete, SAM.

Anbudsgivare som inte svarar på ett sådant krav förkastas och kan inte gå vidare till nästa fas i upphandlingen.

2) Särskilt kontraktsvillkor:

Antagen leverantör ska senast vid avtalsstart/ eller inom viss angiven tid från att avtalet tecknats/ visa hur lagkrav om arbetsmiljö följs i organisationen.

Beskrivningen ska minst innehålla;

- Arbetsmiljöpolicy, antagen av ledningen och kommunicerad till anställda.

Datum
2020-02-14

Diarienummer
KS-2019/840.119

- Hur Arbetsmiljölagen, Arbetstidslagen och andra relevanta lagar och förordningar om skydd, säkerhet och förhållanden på arbetsplatsen efterlevs.
- Hur Systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM, enligt föreskrift afs2001:1 med senaste uppdatering, implementerats i organisationen och kommuniceras till de anställda.

Som verifikation accepteras Arbetsmiljöverkets ”Checklista leverantör – bra arbetsmiljö” eller egen beskrivning som innehåller alla ska-krav i afs2001:1. Om en antagen leverantör inte kan visa upp relevanta dokument och arbetssätt enligt kravet kan kommunen vidta åtgärder såsom uttagande av vite eller, vid upprepad försummelse, häva avtalet.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Inga särskilda ekonomiska eller juridiska konsekvenser följer av förvaltningens förslag till svar på motionen.

Camilla Broo
Kommundirektör

Hans Nyström
Ekonomidirektör

Bilaga

Bilaga 1. Huddinge kommun ska inte främja osund konkurrens - motion väckt av Sara Heelge Vikmång (S), Claes Thim (S) och Aza Cheragwandi (S)